

ОБЩИНА ВАРНА ПО ПЪТЯ КЪМ ЕНЕРГИЙНАТА НЕЗАВИСИМОСТ

В днешния динамично развиващ се свят и глобализацията на райони, държави, икономики и финанси все по – често се търсят пътища за енергийна независимост. Тя би осигурила на всяко едно общество така безценните източници на енергия за следващите 10, 20, 50 или 100 години. Поради тази причина усилията на световни и местни институции са насочени към намаляване на потреблението на електрическа енергия, чрез енергоспестяващи мерки и подобряване на характеристиките в тази област на сградния фонд и промишлените системи, използването на алтернативни източници на горива, възобновяеми енергийни източници и биомаса. Учените разработват и нови технологии, например за „селскостопански култури на бъдещето“, за проучване на газови и нефтени находища, както и за оптимизация на доставките и подобряване на логистиката.

В контекста на тези глобални усилия, ние като местен ръководен орган, оценявайки потенциала на икономиката на община Варна, природните дадености, местоположението и финансовите ресурси и във връзка с държавната и световна политика в областта на енергийната независимост, сме си поставили за изпълнение следните дългосрочни и краткосрочни цели:

- разработване на „Стратегия за устойчиво енергийно развитие на Община Варна 2012 – 2020г.“, спазвайки европейските директиви и българското законодателство в областта на енергийната ефективност;
- търсене на възможности за децентрализация и разширяване на правомощията на местните власти;
- повишаване на административния капацитет в областта на енергийната ефективност и ВЕИ и управлението на енергията;
- регулиране на производството и доставката на енергия, съгласно нормативната рамка на Република България.

Повишаване на административния капацитет и управление на енергията в община Варна:

1. През септември 2011 г. е създаден екип за „Енергийна ефективност“ към отдел „Инфраструктурни проекти“ в Дирекция „Инженерна инфраструктура и благоустройство“. Състои се от Главен експерт „Енергийна ефективност“ - магистър електроинженер със сертификат за енергиен одитор и Главен експерт „Енергиен мениджмънт“ - магистър по икономика на строителството, публична администрация и управление на европейски проекти, които са с дългогодишен опит в проектирането, строителството, управлението на проекти и събирането, актуализирането и поддържането на бази данни и изготвянето на стратегически документи.

Целите на екипа са да осигурява устойчивото изпълнение и успешното прилагане на практика на процеса на общинско енергийно планиране; да отговаря за последователното и устойчиво развитие на процесите на общинското енергийно планиране и управление на енергията; да инициира, разработва, организира, реализира, координира и отчита пред общинското ръководство резултатите от изпълнението на общинските енергийни планове.

Задачите на екипа са да участва при формирането и провеждането на политиката на Община Варна, да подпомага общинското ръководство в процеса на общинското енергийно планиране; да изготвя, организира, актуализира и контролира процеса на изпълнение на стратегическите и плановите документи на общината в областта на устойчивото енергийно развитие; да организира и поддържа създаването на база данни за потреблението на електрическа и топлинна енергия в сградите общинска собственост и да извършва цялостен мониторинг на енергопотреблението и изпълнението на годишни, месечни и др. отчети, изискващи се от нормативните документи на РБ.

Проведени са следните обучения и работни срещи в периода 01.09.2011 г. - 10.09.2012 г.:

1. Работна среща на тема: "Добри практики и модели за изпълнение на проекти в областта на екологията и зелената енергия в Черноморския регион" - 27.09.2011 г., Община Бургас

2. Работна среща с "Примагаз" АД относно газифициране на общински обекти - инж. Олга Влайкова - Съвет на директорите, Община Варна, 11.2011 г. Обсъждане на проект за енергийно саниране и газифициране на сгради със социално предназначение, собственост на Община Варна. Представяне на финансов план за ДЯ № 5, ЦДГ № 7, ОДЗ № 1, ЦДГ № 2, ОДЗ № 16, ЦДГ № 12 и ОДЗ № 13. Изпълнение на инженеринг за енергоефективни мероприятия с гарантиран резултат и смяна на горивната база на горепосочените обекти на стойност 3 368 592 лв. с ДДС.

3. Работна среща с "Овергаз изток" АД относно газифициране на общински обекти - инж. Марияна Гочева - мениджър продажби на корпоративни клиенти, Златин Димов - изпълнителен директор, Община Варна, ноември 2011 г. Представени бяха общинските обекти, до които има ГРМ към 01.12.2010 г. Обсъдени бяха възможности за финансиране на газификацията на тези обекти.

4. Специализиран семинар на тема "Енергиен мениджмънт и предоставяне на енергийни услуги - европейско законодателство и стандарти", гр. Плевен, 19–20.01.2012 г., Стандарти за енергийно потребление, Директива 2006/32/ЕС относно ефективността при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни услуги и нейното прилагане в българското законодателство, Енергийна политика на организациите, Планиране на системи за енергийно управление, използване на ВЕИ, Концепция за общински енергиен мениджмънт на сгради.

5. Работна среща по проект "Енергийно обновяване на българските домове" по схема BG 161P0001/1.2-01/2011 "Подкрепа за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради" с представители на местната администрация и МРРБ., гр. Шумен, 16.–17.01.2012, Обсъждане на сътрудничеството с общините относно реализиране на проекта. Жилищна политика и енергийна ефективност. Фонд за жилищно обновяване. Представяне на методология за изпълнение на целия проект и реализиране процеса по обновяване на многофамилни жилищни сгради. Представяне на разработени образци на документи във връзка с изменението на ЗУЕС и Наредбата за реда за водене, достъпа и образца на регистъра на сдруженията на собствениците в сградите в режим на етажна собственост.

7. Участие в общото събрание на сдружение Общинска мрежа за енергийна ефективност „ЕкоЕнергия“ – 21.02.2012 г.

8. Първа Работна среща по проект "Енергийно обновяване на българските домове" по схема BG 161P0001/1.2-01/2011 "Подкрепа за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради" с представители на местната администрация и Дирекция "Жилищна политика" към МРРБ., гр. София, МРРБ, 24.4.2012 г.

9. Представяне на проект "Енергийно обновяване на българските домове, гр. Варна, 04.6.2012 г., Представяне на проекта пред гражданите от министър Павлова в зала "Пленарна на Община Варна" в присъствието на кмета на общината, заместник-кметове, директори на дирекции, началник отдели, експерти и граждани. Нагледно чрез макет бе представена сграда с извършени ЕСМ и бяха представени предимствата на изпълнението на мерки за енергийна ефективност.

10. Втора Работна среща по проект "Енергийно обновяване на българските домове" по схема BG 161P0001/1.2-01/2011 "Подкрепа за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради" с представители на местната администрация и Дирекция "Жилищна политика" към МРРБ., гр. София, МРРБ, 18-19.06.2012, Представяне на проекта. Образци на документи. Заявления за кандидатстване.

11. Откриване на кампанията за приемане на ЗИП по проект "Енергийно обновяване на българските домове" за гр. Варна - бул. "Осми Приморски полк" 67А" от звеното по енергийна ефективност, 02.07.2011 г.

12. Участие в специализиран семинар на тема „Правила и задължения на държавната и местната власт, стопанския и неправителствения сектор в областта на енергийната ефективност и енергията от възобновяеми енергийни източници., 05.07.2012 г.

Община Варна се присъединява към Споразумението на кметовете на 11.12.2008 г.

В изпълнение на задълженията по това споразумение са извършени следните дейности:

1. Разработен е план за устойчиво енергийно развитие на община Варна.
2. Съгласно плана е взето решение за разработването на стратегически дългосрочен документ, с конкретни приоритети, цели и дейности във връзка с устойчивото енергийно развитие на община Варна. На

20.02.2012 г. е сформиран Консултативен съвет за устойчиво енергийно развитие на община Варна, който да разработи „Стратегия за устойчиво енергийно развитие на община Варна 2012 г. – 2020 г. и План за действие“ като инструменти на общинската политика за енергийна ефективност, с проведени до този момент 6 заседания. Стратегията ще бъде изготвена до декември 2012 г., ще бъде гласувана от Общинския съвет на гр. Варна, след което обнародвана и публично представена. Стратегията включва следните приоритети и цели за достигане на целите на ЕС до 2020г.:

- Приоритет 1 – Рехабилитация, модернизация и изграждане на инфраструктура, осигуряваща условия за устойчив растеж и заетост.
    - Специфична цел 1.1 – Разработване и прилагане на енергийна ефективност в общинския сграден фонд и публичните общински обекти.
    - Специфична цел 1.2 – Прилагане на енергийна ефективност в жилищните сгради на територията на община Варна
    - Специфична цел 1.3 – Интелигентно улично осветление.
    - Специфична цел 1.4 – Извършване на газификация на общински обекти и жилищни сгради
    - Специфична цел 1.5 – Разработване на иновативни проекти за нискоенергийни сгради
  - Приоритет 2 – Развитие на системи за устойчива градска мобилност
    - Специфична цел 2.1 – Повишаване на енергийната ефективност на обществения транспорт
    - Специфична цел 2.2 – Разработване на система за ефективно управление на трафика
    - Специфична цел 2.3 – Създаване на условия за алтернативни начини на придвижване и нова култура на градска мобилност.
  - Приоритет 3 – Увеличаване на дела на произведената и потребената енергия от възобновяемите енергийни източници на територията на Община Варна.
    - Специфична цел 3.1 – Повишаване на дела на потребената възобновяема енергия в публичния сектор
    - Специфична цел 3.2 – Повишаване на дела на използването на ВЕИ в частния сектор и насърчаване на бизнес инвестициите в Община Варна.
  - Приоритет 4 – Повишаване на управленския капацитет на заинтересованите страни и подобряване информираността на населението за програмите за енергийна ефективност, възможностите за финансиране и използването на ВЕИ.
    - Специфична цел 4.1 – Извършване на местна образователно – информационна кампания за населението, браншовите организации и бизнеса
    - Специфична цел 4.2 – Партньорство с висшите учебни заведения, лаборатории и научно изследователски центрове и други по проблемите на енергийната ефективност.
3. Проведена е презентация пред Общински детски комплекс - Варна, школа "Европейски мост", на тема: "Адаптиране към климатичните промени", гр.Варна - Младежки дом, 24.10.2011г. Отворена дискусия с децата от школата за проблемите, които поставя Европейският съюз във връзка с глобалното затопляне, нормативната уредба и начините за ограничаване на парниковите емисии. Попълване на анкета и дискутиране на отговорите.
4. Проведена е работна среща с директора на Търговската гимназия относно съвместна работа с възпитаници на гимназията и учителите по теми за глобалното затопляне, ограничаване на парниковите емисии, участие в съвместни международни проекти, Консултантска помощ относно участието по оперативна програма на училището – 10.2011г.
5. Проведена е презентация пред Общински детски комплект - Варна - школа "Детски парламент" на тема: "Адаптиране към климатичните промени", гр.Варна - Младежки дом, 18.11.2011г., Кратка презентация относно проблемите на глобалното затопляне, дискусия за това как да ограничим потреблението на електрическа енергия и какви са възможностите за ВЕИ.
6. Организирана е пътуваща изложба в съдействие с „Българска ветроенергийна асоциация“ на територията на Община Варна, 2012г.
7. Определени са от Консултативния съвет за устойчиво енергийно развитие „Дни на интелигентната енергия“ за Община Варна, дневен ред на събитията и са търсени партньорски организации за провеждането им.

Състояние на общинската енергийна програма и организация на изпълнението

В община Варна се поддържа актуална база данни за енергопотреблението от 2001г. Информация се събира и съхранява за всички сгради общинска собственост, както и за промишлените системи, в които участие има общината. Отчети за изпълнението на планове за енергийна ефективност съгласно чл. 12 от ЗЕЕ община Варна подава от 2010 г. Индивидуалните ни цели за енергийни спестявания до 2016 г. са 5,42 GWh, а до 2013 г. – 2,71 GWh. За 2010 г. сме отчетили спестявания от 0,8 GWh и 71,48 toe, а за 2011 г. – 0,5 GWh и 44,61 toe. Експертите по енергийна ефективност поддържат и съхраняват информация за всички общински обекти, обследвани за енергийна ефективност, за въведени енергоспестяващи мерки, за водогрейни котли, за необходимостта от издаване на удостоверения за енергийни спестявания и за необходимото финансиране на тези дейности. Експертите изготвят проектобюджета за следващата отчетна година за всички необходими мерки, свързани с енергийната ефективност, като съгласно икономическите приоритети Общинският съвет приема какви средства да бъдат насочени в тази област. През 2012 г. проведохме обществена поръчка за избор на консултант за изготвяне на „Стратегия за устойчиво енергийно развитие“. Крайният срок за изпълнение на поръчката е 13.12.2012 г. Също така през 2012 г. проведохме и обществена поръчка за обследване за енергийна ефективност на 12 сгради общинска собственост. Поръчката е с продължителност 8 месеца. Към момента подготвяме, съгласно указания на ОП „Инвестиционна политика“, възлагателно писмо за всички обекти, задължени по ЗЕЕ, които са общинска собственост с продължителност 2 години. Мониторингът на тази поръчка ще се осъществява от Дирекция „Инженерна инфраструктура и благоустройство“, експерти по енергийна ефективност. Община Варна кандидатства за всички проекти по оперативни програми, свързани с финансиране на енергоспестяващи мерки и въвеждане на ВЕИ. До този момент сме изпълнили следните проекти:

I. Проект “Бъдеще за нашите деца – пълно енергийно саниране на детски заведения на територията на Община Варна”

- *цел на проекта* – да допринесе за осигуряването на подходяща и рентабилна образователна инфраструктура, съобразена с настоящите и бъдещите нужди на младите семейства в градския център на Варна и прилежащите му територии, подобряване на материалната среда и създаване на модерни условия за потребителите
- *стойност на проекта* – 5 950 802 лв.
- *обхват на проекта* – 27 общински детски градини
- *финансиране* – ЕФРР
- *продължителност на проекта* – 2 години, приключен е през 2010 г.
- *изпълнени ЕСМ* –
  - топлоизолационна система по фасади, полагане на минерална мазилка, топлоизолация на подове и тавани, хидроизолация на покриви, PVC дограма, подмяна на водопроводни и канализационни тръби, подмяна на осветителни тела с енергоспестяващи, монтаж на слънчеви колектори.

II. Проект “Демонстрационно обновяване на многофамилни жилищни сгради” , Община Варна

През 2009 г. Община Варна участва и в проект “Демонстрационно обновяване на многофамилни жилищни сгради” с бл. 406, вх. 3, ж.к. “Владислав Варненчик”.

- *цел на проекта* - въвеждане на енергоспестяващи мерки, цялостно реновиране и обновяване на сградата, както и благоустройство на междублоковото пространство
- *стойност на проекта* – 150 000 лв., благоустройство 14 500 лв.
- *обхват на проекта* – 18 апартамента, от които 4 общинска собственост
- *финансиране* – от МРРБ и Програма на ООН за развитие.
- *продължителност* – 1 година
- *изпълнение са следните ЕСМ:*
  - топлоизолационна система по фасади, полагане на минерална мазилка, хидроизолация, PVC дограма

III. Проект “Българо-норвежко партньорство в областта на енергийната ефективност и възобновяемите енергийни източници за намаляване на вредните газове в публичния сектор в Черноморските общини” в партньорство с Норвежката асоциация на местни и регионални власти.

- *цел на проекта* – да се подпомогне общината в изпълнение на европейската политика на местно равнище, като се изпълни демонстрационно една общинска сграда по стандарта на нискоенергийна сграда. Чрез нея ще могат да се покажат на администрацията и обществеността предимствата на подобен род сгради и икономическата изгода от изпълнението им.
- *стойност на проекта* – 80 000 евро, благоустройство, озеленяване – 11 000 лв.

- *обхват на проекта* – общинска сграда на ул. “8- ми Приморски полк” № 67а, двуетажна с РЗП 261 м²
  - *финансиране* – от бюджета на проекта и бюджета на Община Варна.
  - *продължителност* – до 2011 г.
  - *изпълнение са следните ЕСМ:*
    - конструктивно укрепване на сградата, изграждане на нов покрив, системи за отопление и охлаждане, нова ел. Инсталация, водопровод и канализация, настилки, облицовки, топлоизолационна система по фасади, полагане на минерална мазилка, хидроизолация, PVC дограма.
- Експертите по енергийна ефективност работят именно в тази демонстрационно изградена сграда, като имат възможност нагледно да представят на гражданите ползите от въвеждането на енергоспестяващи мерки. Тук се приемат и ЗИП по проект „Енергийно обновяване на българските домове”.

IV. Международен фонд “Козлодуй”, Проект “Интелигентно улично осветление на гр. Варна”, подаден и одобрен през 2012 г. Очаква се стартиране в края на 2012 г.

- *цел на проекта* – изграждане на система за интелигентно улично осветление с пълен мониторинг и управление на ниво индивидуален осветител за всички основни транспортни артерии в гр. Варна и всички първокласни транспортни артерии от републиканската пътна мрежа, преминаващи през гр. Варна
- *обхват* – всички първокласни транспортни артерии
- *стойност на проекта* – 1 804 000 евро
- *финансиране* – МФ “Козлодуй” чрез ЕБВР
- *продължителност* – до 2016 г.
- *ЕСМ:*
  - подмяна на осветителни тела, инсталиране на системи за автоматично управление, реконструкция /изграждане на мрежа вкл. подмяна/ поставяне на стълбове

V. Подаден проект “Подобряване на интегрираната енергийна характеристика на сгради общинска собственост, посредством прилагането на енергоспестяващи мерки”, който очаква оценка от консултанта по проекта.

- *цел на проекта* – въвеждане на енергоспестяващи мерки в детски ясли, детски градини, болнични заведения и административни сгради на територията на Община Варна за подобряване комфорта на обитаване и намаляване на потреблението на ел. енергия, посредством ЕСМ и използването на природен газ и ВЕИ.
- *обхват* – 6 сгради, общинска собственост
- *стойност на проекта* – 1 745 604 лв.
- *Финансиране* – МФ “Козлодуй” от ЕБВР
- *Продължителност* – до 2016 г.
- *ЕСМ*
  - топлоизолационна система по фасади, топлоизолация по подове и покриви, подмяна на дограма, довършителни СМР, подмяна на горивната база, ВЕИ.

VI . Участие в проект – “Енергийно обновяване на българските домове”

Община Варна е пряко ангажирана в схема BG161PO001/1.2-01/2011 “Подкрепа за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради. Проектът стартира на 02.07.2012 г. Тъй като в Североизточен район за планиране няма назначен все още проектен мениджър, експертите по енергийна ефективност изпълняват ролята на консултанти по проекта от страна на Община Варна. До този момент сме приели 6 заявления за интерес и подкрепа и сме дали повече от 200 консултации.

- **Цел** – осигуряване на по-добри условия на живот за гражданите в многофамилни жилищни сгради и изпълнение на мерки за енергийна ефективност.
- **Обхват** – 36 български града
- **Стойност** – 50 109 140 лв.
- **Продължителност** – 3 години
- **Допустими дейности** – топлоизолация, подмяна на дограма, локални инсталации и/или връзки към системите за топлоснабдяване, газоснабдяване и др.

На 13.07.2012 г. експертите по енергийна ефективност проведоха работна среща с представител на Европейската инвестиционна банка относно оказване на техническа и административна помощ на Община Варна във връзка с проекти за въвеждане на енергоспестяващи мерки, нискоенергийно строителство и възможности за финансирането им.

Популяризиране на дейностите на общината в областта на устойчивото енергийно развитие

1. Ще бъде разработена Комуникационна стратегия, която е част от „Стратегията за устойчиво енергийно развитие на Община Варна 2012 – 2020 г.“. Практическото осъществяване на общинската енергийна политика изисква разработването на мерки за по-добра комуникация и обмен на информация между: всички нива в общинската администрация; администрацията и органите на държавната и местната власт; администрацията и гражданите и подрастващите.
2. Дейностите на звеното се популяризират чрез пресата, интернет издания, телевизията. Давани са интервюта относно необходимостта от спазване на законовите разпоредби в областта на енергийната ефективност, както и във връзка с популяризирането на енергоспестяващите мерки и икономии на CO₂ и възможностите за тези дейности. Работи се съвместно с телевизията и вестник „Черно море“ относно отразяването на проект „Енергийно обновяване на българските домове“.
3. Предоставени са досега по проект „Енергийно обновяване на българските домове“ 227 консултации на граждани и сдружения на етажната собственост и са приети 6 ЗИП.
4. Дадени са на граждани и представители на предприятия консултации по ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“, проект BG161PO003-2.3.02 „Енергийна ефективност и зелена икономика“.
5. Дейностите на общината в областта на енергийната ефективност се популяризират и чрез публикуване на интернет страницата и на разнообразна информация, проекти по които може да се кандидатства, съобщения и др., като работим в тясно сътрудничество с всички държавни институции.
6. Работата на експертите по енергийна ефективност с подрастващото поколение се изразява към момента с проведени презентации и анкети на тема „Адаптиране към климатичните промени“. Също така са раздадени информационни материали относно пестенето на електроенергия в дома и защо това е необходимо. Предстои провеждането на съвместни изложби с деца от художествени школи в града, състезание по колоездене, състезание по направа на макети за ВЕИ и др.

Регулиране на производството и доставката на енергия, съгласно нормативната рамка на Република България

Като важна крачка по пътя на гр. Варна към енергийната независимост отчитаме и работата на експертите от общината по проекта „Южен поток“. На 27.08.2012 г. беше подписано споразумение между Република България и „Газпром“, с което страната ни се ангажира до средата на ноември да вземе решение за работата по проекта. В изпълнение на българското законодателство, Дирекция ИИБ предприе необходимите действия, като публично обявяване на инвестиционното предложение, уведомяване на възложителя за проявен обществен интерес, както и предоставяне на информация относно социално-демографското състояние на района и защитените зони на територията на Община Варна. Бяха проведени и работни срещи за обхвата и съдържанието на ОВОС за инвестиционното намерение.

Проектът „Южен поток“ предвижда изграждането на нова газопроводна система за доставки на природен газ от Русия до европейския пазар. Газопроводът ще транспортира природен газ по дъното на Черно море през територията на България до Австрия и Италия, както и до други страни от южна и централна Европа с изходни точки на границите с Република Сърбия и Република Гърция. Газопроводът ще доставя до 63 млрд. м³ природен газ годишно. Изграждането се планира да започне в края на 2012 г. С оглед на нарастващото търсене на природен газ до 2035 г. – с 19%, този инфраструктурен проект ще гарантира енергията и на община Варна и на страните от ЕС по безопасен и устойчив начин.

Посоката на устойчивото енергийно развитие на Община Варна в следващите десет години ще направи града ни по-привлекателно място за живеене и туризъм и ще осигури подходящ бизнес климат за инвестициите в региона.